

**Raport privind asigurarea durabilității proiectelor de dezvoltare regională în
Regiunea de Dezvoltare Centru
Semestrul II, 2024**

**1. „Valorificarea potențialului turistic al regiunii de Centru a R. Moldova (Raioanele
Strășeni, Călărași, Nisporeni, Ungheni)” (CR Călărași)**

Suma aprobată: prin decizia CNCDR nr. 1/17 din 27.01.2017 conform cererii de finanțare constituia 27 454 916,21 lei, sumă solicitată în totalitate din FNDR

Aplicant: Consiliul Raional Călărași

Valorificat din FNDR: 11 908 243,49 lei

Contribuția proprie: 0,00 lei

Perioada de executare a lucrărilor: mai 2017 (conform Contractului de finanțare) – 18 ianuarie 2021 (conform actului de transmitere a bunurilor)

Perioada de asigurare a durabilității: conform Contractului de finanțare – 3 ani

Proiectul a urmărit nemijlocit dezvoltarea și promovarea sectorului turistic al regiunii Centru (raioanele Strășeni, Nisporeni, Călărași, Ungheni) care ulterior să asigure și determine creșterea indicatorilor economici și dezvoltarea factorilor competitivi pe termen lung ai regiunii. Întru realizarea acestui obiectiv general, au fost identificate mai multe obiective specifice și anume:

- Promovarea potențialului turistic al regiunii, sporirea vizibilității turistice prin marcarea itinerarelor turistice pentru cicliști și plasarea indicatoarelor și panourilor spre obiectivele turistice din Regiunea Centru;
- Îmbunătățirea accesului la servicii și utilități publice de calitate, prin construcția popasurilor turistice dotate cu utilități conexe;
- Creșterea calității serviciilor turistice prin crearea Centrului Regional de Dezvoltare și Promovare a Turismului (în continuare CRDPT) în regiunea Centru;
- Reabilitarea patrimoniului cultural și infrastructurii turistice în regiunea Centru prin renovarea/reparația a două porțiuni de drum spre importante obiective turistice, construcția unei scene-amfiteatru, renovarea Muzeului de Istorie și Etnografie, a Aleii Clasicilor din or. Călărași.

Activități planificate în cadrul proiectului (conform cererii de finanțare):

- Reparația străzii Mihai Eminescu din or. Călărași;
- Renovarea drumului local de acces din satul Palanca, com. Hîrjăuca;
- Amenajarea a 6 popasuri turistice cu infrastructură conexă de utilitate publică, localizate în or. Călărași; sat. Săseni; sat. Palanca; sat. Țigănești; sat. Iurcenii; sat. Vărzărești;
- Instalarea indicatoarelor și panourilor turistice;
- Crearea unui Centru Regional de dezvoltare și promovare a Turismului în or. Călărași;
- Crearea a 4 itinerare turistice noi în regiunea Centru;
- Construcția unei Scene de Amfiteatru în or. Călărași;
- Reabilitarea Muzeului de Istorie și Etnografie din or. Călărași;

- Reamenajarea Parcului „Aleea Clasicilor” din or. Călărași;
- Informarea și conștientizarea cetățenilor și diversificarea instrumentelor de promovare turistică;
- Organizarea unor cursuri de instruire în incinta CRDPT-ului.

Activități realizate în cadrul proiectului:

- Reparația străzii Mihai Eminescu din or. Călărași;
- Amenajarea a 2 popasuri turistice cu infrastructură conexă de utilitate publică, localizate în sat. Țigănești (r-nul Strășeni) și sat. Iurceni (r-nul Nisporeni);
- Construcția Scenei Amfiteatru în or. Călărași;
- Reabilitarea Muzeului de Istorie și Etnografie din or. Călărași;
- Reamenajarea Parcului „Aleea Clasicilor” din or. Călărași.

Asigurarea durabilității proiectului:

Potrivit Planului de acțiuni al Agenției de Dezvoltare Regională Centru pentru anul 2024, și a „Instrucțiunii privind monitorizarea și evaluarea implementării proiectelor de dezvoltare regională”, aprobată prin Ordinul nr. 149 din 23 iulie 2021, Secția monitorizare și evaluare este implicată în monitorizarea în perioada post-implementare a proiectelor. Potrivit Ordinului, „Monitorizarea în perioada post-implementare a proiectelor demarează odată cu transmiterea către beneficiari a bunurilor și serviciilor create în rezultatul implementării proiectelor. Procesele de monitorizare au ca scop urmărirea respectării măsurilor asumate din momentul transmiterii bunurilor și serviciilor, către beneficiari, precum și implementarea planului cu măsuri de asigurare a durabilității”.

La data de 07.06.2024 a fost expediată solicitare către CR Călărași pentru elaborarea Notei informative privind Asigurarea durabilității obiectivului realizat/bunului format în cadrul proiectului. Din motive necunoscute, CR Călărași nu a prezentat, până la moment, Nota Informativă privind Asigurarea durabilității obiectivului realizat, deși aceasta a fost solicitată în repetate rânduri.

Ca urmare a vizitei de monitorizare efectuată la data de 25.01.2024 în cadrul proiectului aflat în perioada de asigurare a durabilității “Valorificarea potențialului turistic al regiunii de centru a RM” au fost constatate următoarele:

Obiectivele care se află în or. Călărași (Muzeul și Aleea Clasicilor) sunt gestionate eficient și rațional astfel fiind asigurată funcționalitatea obiectivelor turistice.

Pentru obiectivul Scena Amfiteatru au fost depistate la construcție nenumărate neconformități: fisuri, crăpături cu lățime de 4-6 cm la peretele de sprijin și pilonii de rezistență iar în zona de deservire tehnică au fost observate denivelări ale podelei.

Astfel a fost solicitat de către ADR Centru efectuarea unei expertize tehnice a clădirii și prezentarea concluziilor pentru o gestionare cât mai eficientă a situației create. Raportul de expertiză tehnică a Scenei Amfiteatru nr. 9884-03-24T din 30.05.2024 a stabilit următoarele:

- 1) Degradările/deformările în elementele de alcătuire ale construcției sunt cauzate de insuficiența stabilității suprafeței de amplasament (sol necompactat calitativ), calitatea joasă a materialelor și respectiv a lucrărilor de execuție;
- 2) Procesul de dezvoltare a degradărilor la momentul examinării este activ;

- 3) Reabilitarea construcției trebuie efectuată în 2 etape: a) înlăturarea factorilor ce favorizează dezvoltarea deformațiilor și b) consolidarea și reabilitarea construcției.

Antreprenorul „Provladina Construct” a fost sesizat și urmează procesul de remediere a obiectivelor, inclusiv prin măsura de utilizare a garanției de bună-execuție.

În cazul obiectivului construit în s. Țigănești (2 popasuri, parcare și bloc sanitar) au fost depistate abateri serioase de întreținere a obiectelor. A fost înaintat demers către primăria Țigănești pentru asigurarea întreținerii bunului investițional creat. Din motive necunoscute, primăria nu a revenit cu vreun răspuns, dar nici nu asigură durabilitatea în cadrul proiectului.

Vizita în cadrul obiectivului din s. Iurcenii (reconstrucția și consolidarea gradinelor și construcția blocului sanitar) a avut loc la data de 17.05.2024.

Obiectivele care se află în satul Iurcenii, raionul Nisporeni (gradenele amfiteatrului, blocul sanitar) sunt gestionate eficient și rațional astfel fiind asigurată funcționalitatea obiectivelor turistice, după cum urmează:

- 1) În anul 2023, Primăria Iurcenii a atras investiții în sumă de 3,2 mln lei pentru reconstrucția amfiteatrului și amenajarea teritoriului prin intermediul Programului Național „Satul European”;
- 2) Blocul sanitar este funcțional și este conectat la rețeaua de apeduct și canalizare;
- 3) Gradenele amfiteatrului dau semne de uzură avansată, este nevoie de renovarea acestora (Primăria a fost sesizată pentru înlăturarea defectelor);
- 4) Parcul de Cultură este gestionat de întreprinderea municipală, anul acesta găzduiește evenimentele locale, cum ar fi Hramul satului și Ziua Olarului;
- 5) Proiectul de amenajare a Parcului din satul Iurcenii reprezintă un exemplu pozitiv al cooperării dintre ADR Centru, beneficiari, și autoritățile locale, care a avut un impact semnificativ asupra dezvoltării comunității și a îmbunătățit calitatea vieții locuitorilor din zonă.

La data de 18.12.2024 a fost expediată solicitare către CR Călărași pentru elaborarea Notei informative privind Asigurarea durabilității obiectivului realizat/bunului format în cadrul proiectului. Din motive necunoscute, CR Călărași nu a mai prezentat, până la moment, Nota Informativă privind Asigurarea durabilității obiectivului realizat, deși aceasta a fost solicitată în repetate rânduri.

2. „Centru regional de afaceri și dezvoltare comunitară în raioanele Strășeni, Călărași și Hîncești (comuna Lozova)”

Suma aprobată: prin decizia CNCDR nr. 1/17 din 27.01.2017 conform cererii de finanțare constituia 19 300 000,00 lei, sumă alocată din FNDR

Aplicant: primăria com. Lozova

Valorificat din FNDR: 19 300 000,00 lei

Contribuția proprie: 783 200,00 lei

Perioada de executare a lucrărilor: aprilie 2018 (conform Acordului de Parteneriat) – iulie 2021 (conform procesului-verbal de recepție finală)

Perioada de asigurare a durabilității: conform Acordului de Parteneriat – 3 ani

Proiectul dat avea drept scop dezvoltarea economiei regionale și diversificarea infrastructurii de afaceri în raioanele Strășeni, Călărași și Hîncești.

Drept obiective specifice, primăria com. Lozova a indicat:

- a) Dezvoltarea infrastructurii de suport pentru afaceri prin renovarea și amenajarea a 3100 m² (construcție existentă, 2 nivele) ale centrului regional de afaceri și dezvoltare comunitară, în comuna Lozova, ce va oferi servicii de incubare a Întreprinderilor Mici și Mijlocii din 2 orașe și 12 sate;
- b) Facilitarea dezvoltării integrate a IMM-urilor din regiunea centru prin participarea firmelor la traininguri, conferințe, activități de networking, în colaborare cu Rețeaua Incubatoarelor de Afaceri din Moldova, ODIMM, Incubatorul de afaceri Nisporeni și alți actori sociali;
- c) Creșterea ratei de inițiere a afacerilor în special în rîndul persoanelor plecate peste hotarele țării, tinerilor și femeilor prin crearea unui centru rural de educație non-formală antreprenorială pentru copiii și tinerii din raioanele Strășeni, Călărași și Hîncești.

Activități planificate în cadrul proiectului (conform cererii de finanțare):

- Lucrări de consolidare și finisare a clădirii centrului regional de afaceri și dezvoltare comunitară Lozova.
- Crearea entității (juridice, economice) centrului regional de afaceri și dezvoltare comunitară Lozova.

Activități realizate în cadrul proiectului:

- Lucrări de construcție a Centrului regional de afaceri (1 clădire parțial reabilitată -3100 m.p).

Asigurarea durabilității proiectului:

Ca urmare a vizitei din data de 22.02.2024, APL Lozova a informat ADR Centru referitor la inițierea procedurii de actualizare a proiectului tehnic prin separare și aprobarea bugetului necesar.

Urmare a insuficienței resurselor financiare, inclusiv din cadrul FNDR, proiectul nu și-a atins obiectivul și a fost înghețat, în 2021, pentru o perioadă nedeterminată.

În 2024, primăria Lozova a participat la concursurile de proiecte cu finanțare din cadrul FNDR, atât la programul „Satul European 2”, cât și la concursul de selectare a proiectelor de dezvoltare regională, în scopul realizării obiectivului propus inițial. Momentan, urmează să aibă loc evaluarea Notelor Conceptuale ale proiectelor participante la concurs, pentru selectarea acestora în etapa a II-a a concursului – completarea și prezentarea Cererilor de finanțare a proiectelor.

3. „Apeduct magistral pentru localitatea Bardar, Ruseștii Noi (etapa2) și rețele de canalizare pentru orașul Ialoveni (sectorul Albeni)”

Suma aprobată prin decizia CNCDR nr. 1/17 din 27.01.2017 conform cererii de finanțare constituia 27 921 530,00 lei, sumă alocată parțial din FNDR, parțial din surse externe (SlovakAid și ADR Senec-Pezinok – 120 149,00 euro)

Aplicant: Consiliul Raional Ialoveni

Valorificat din FNDR: 18 020 693,27 lei

Contribuția proprie (conform cererii de finanțare): 3 078 860,00 lei

Perioada de executare a lucrărilor: 29 iunie 2017 (conform Contractului de finanțare) – 09 septembrie 2020 (conform actului de transmitere a bunurilor)

Perioada de asigurare a durabilității: conform Contractului de finanțare – 1 an

Proiectul a urmărit nemijlocit diminuarea dezechilibrelor teritoriale prin asigurarea dezvoltării socio-economice echilibrate și durabilă a localităților din raionul Ialoveni; modernizarea infrastructurii de alimentare cu apă și canalizare; să dezvolte capacitățile prestatorilor de servicii regionali; să contribuie la modernizarea infrastructurii de alimentare cu apă și canalizare.

Activități planificate și realizate în cadrul proiectului:

- Lucrări de construcție a 14,8 km. de apeduct magistral pentru localitățile s. Bardar, c. Ruseștii Noi;
- Lucrări de construcție a 7,67 km. rețele de canalizare în orașul Ialoveni;
- Activități de informare și conștientizare a populației, promovare a rezultatelor proiectelor;
- Activități privind sensibilizarea publicului cu privire la importanța apei potabile de calitate pentru sănătatea umană și importanța utilizării sale efective în case.

Asigurarea durabilității proiectului:

Potrivit Notei informative privind Asigurarea durabilității obiectivului realizat în cadrul proiectului respectiv, elaborată de Consiliul Raional Ialoveni, pentru anul 2024 (ianuarie-decembrie) s-au desfășurat următoarele activități:

- 1) Au fost pregătite actele necesare pentru recepția la terminarea lucrărilor a apeductului construit, iar Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică efectuează lucrările de verificare necesare;
- 2) În prima jumătate a anului 2024, au fost pregătite actele necesare pentru preluarea cu titlu gratuit, din proprietatea publică a primăriei Nimoreni, în proprietatea Consiliului raional Ialoveni, a mijlocului fix „*Rețele de apeduct de apă de la punctul de conectare din or. Ialoveni, până la căminul de vizită nr. 8, rezervorul din satul Sociteni și căminul nr. 14, rezervorul Dănceni*”. Prin decizia Consiliului raional Ialoveni nr. 4/11 din 26 august 2024, a fost acceptată primirea cu titlu gratuit a apeductului magistral sus-menționat;
- 3) Au fost executate lucrări de actualizare a proiectului tehnic – „Apeduct magistral de apă de la punctul de racolare din or. Ialoveni spre satele Sociteni, Dănceni, Suruceni, Nimoreni, Malcoci. Contractul nr. 14 din 29.05.2024, factura nr. EAP000112698 din 06.06.2024, procesul verbal de predare-primire a serviciilor din 06.06.2024 și ordinul de plată nr. 420 din 11.06.2024;
- 4) Au fost efectuate lucrări de decapare a solului în trei puncte alese aleatoriu pe tronsonul apeductului magistral de apă, de la stația de pompare din or. Ialoveni, până la intrarea în satul Sociteni. Actul de constatare nr. 19/10086 din 11.09.2024 a Inspectoratului Național pentru Supraveghere Tehnică și factura nr. EAQ000249203 din 26.07.2024;

- 5) Au fost efectuate lucrări de spălare a rețelei apeductului menționat. Factura nr. AAT0906955 din 16.08.2024, procesul verbal de recepție a lucrărilor nr. 180 din 15.08.2024 și ordinul de plată nr. 521 din 25.07.2024;
- 6) A fost înaintat un demers către agentul economic „Litarcom” S. R. L. cu privire la remedierea defecțiunilor depistate în preajma căminelor nr. 5, nr. 10 și la intrarea în satul Sociteni, în urma spălării țevelor și testării acestora;
- 7) A fost depus demers către S. A. „Apă-Canal Chișinău”, cu privire la extinderea ariei de operare a serviciului public de alimentare cu apă către localitățile din raionul Ialoveni, până la punctul principal de distribuire a apei pe teritoriul localităților și preluarea în gestiune a Apeductului magistral de la punctul de racordare or. Ialoveni spre satele Sociteni, Dănceni, Suruceni, Nimoreni, Malcoci (etapa I), și a Apeductului magistral de la punctul de conectare din satul Sociteni spre satul Bardar și comuna Ruseștii Noi, din raionul Ialoveni (etapa II), precum și a grupurilor de pompare, montate în stația de pompare din orașul Ialoveni;
- 8) Au fost transmise solicitări către primăriile satului Bardar și comunei Ruseștii Noi, privind informarea acestora despre faptul că, începând cu luna martie 2025, Consiliul raional Ialoveni preconizează inițierea procedurii de conectare a localităților la „Apeductul magistral pentru localitățile Bardar, Ruseștii Noi (etapa II) și rețele de canalizare pentru or. Ialoveni” din 29.06.2017, scrisoarea nr. 02/1-7-18 din 06.01.2025 și scrisoarea nr. 02/1-7-19 din 06.01.2025.

În anul 2024, au fost efectuate cheltuieli în valoare de 79 200,00 lei, după cum urmează: 35 800,00 lei pentru lucrări de actualizare și etapizare a proiectului; 10 000,00 lei pentru lucrări de excavare a solului și 33 400,00 lei pentru lucrări de spălare a rețelei apeductului.

Consiliul raional Ialoveni își asumă angajamentul de a depune toate eforturile necesare pentru punerea în funcțiune a apeductului magistral, optimizarea capacității și eficienței rețelei, astfel încât, această infrastructură să contribuie la dezvoltarea unei comunități prospere și sustenabile pentru întreaga regiune.

4. „Reabilitarea și modernizarea drumului regional L442 Strășeni – Voinova (Consiliul raional Strășeni)”

Suma aprobată: prin decizia CNCDR nr. 7/18 din 25.06.2018 conform cererii de finanțare constituia 70 000 000,00 lei, sumă alocată din FNDR

Aplicant: Consiliul Raional Strășeni

Valorificat din FNDR: 43 978 363,19 lei

Contribuția proprie: 4 079 790,00 lei

Contribuția ASD: 33 655 526,43 lei

Perioada de executare a lucrărilor: noiembrie 2018 (conform Contractului de finanțare) – noiembrie 2021.

Perioada de asigurare a durabilității: conform Contractului de finanțare – 3 ani

Proiectul a urmărit nemijlocit renovarea activității economice în localitățile dezavantajate din raionul Strășeni, prin dezvoltarea teritorială echilibrată și durabilă a Regiunii de Dezvoltare Centru.

În scopul realizării acestui obiectiv general, au fost identificate mai multe obiective specifice și anume:

- Reconstrucția și modernizarea a 21,0 km. de drum regional L442 – Strășeni – Voinova din raionul Strășeni;
- Majorarea atractivității investiționale a localităților din regiune și crearea noilor locuri de muncă;
- Înlăturarea impactului negativ a prafului care apare în urma traficului auto de pe drumul existent cu îmbrăcăminte rutieră din piatră spartă asupra mediului, plantațiilor agricole, lichidarea inundațiilor gospodăriilor casnice;
- Îmbunătățirea siguranței la trafic și reducerea numărului de accidente rutiere pe acest drum regional.

Activități planificate și realizate în cadrul proiectului:

- Elaborarea dosarului de licitație publică și contractarea lucrărilor;
- Efectuarea lucrărilor de construcție a 21 km de drum interurban între or. Strășeni, com. Ghelăuza, s. Recea, s. Zubrești, s. Chirianca și s. Voinova;
- Monitorizarea și recepția lucrărilor;
- Mobilizarea agenților economici ce-și desfășoară activitatea în zonă de a se implica în amenajarea teritoriului și a spațiilor verzi adiacente drumului;
- Activități de asigurare a transparenței proiectului.

Asigurarea durabilității proiectului:

Potrivit Notei informative privind Asigurarea durabilității obiectivului realizat în cadrul proiectului respectiv, elaborată de Consiliul raional Strășeni, ADR Centru a fost informat precum că, drumul public local de interes raional L442 – Strășeni – Voinova a trecut din categoria drumurilor locale în categoria drumurilor regionale, fiind denumit G82 – Strășeni – Recea – Voinova, în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 1468/2016 privind aprobarea listei drumurilor publice naționale și locale din Republica Moldova.

Conform Hotărârii Guvernului sus-menționate, drumul respectiv este administrat de către ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor”, care, conform planului de activitate anual, a efectuat lucrări de mentenanță. În perioada de referință au fost curățate 408 m.l de rigole de evacuare a apelor pluviale; 7 poduri și podețe; au fost reparate fisuri la 356 m.p de drum; au fost efectuate lucrări de vopsire a suprafeței de 142 m.p pentru trecerile de pietoni; au fost defrișați 1287 de arbuști; a fost cosită iarba de pe acostamentele drumurilor pe suprafața de 20 800 m.p.; au fost reparate 389,0 m.p de acostamente; au fost înlocuite 8 indicatoare rutiere; au fost deszăpezite 21 km de drum și răspândite 45,0 tone de material antiderapant.

În anul 2024, au fost executate lucrări în valoare de 510 076,12 lei, după cum urmează: 37 815,00 lei pentru vopsirea trecerilor de pietoni; 198 765,00 lei pentru defrișarea arbuștilor din zona de protecție a drumului; 165 785,00 lei pentru reparația acostamentelor; 8749,00 lei pentru înlocuirea indicatoarelor rutiere deteriorate și 98 962,12 lei pentru răspândirea materialului antiderapant în grămezi.

Proiectul de reabilitare a drumului regional în raionul Strășeni reprezintă un exemplu pozitiv al cooperării dintre ADR Centru, beneficiari, și autoritățile locale, care a avut un impact semnificativ asupra dezvoltării infrastructurii rutiere și a îmbunătățit calitatea vieții locuitorilor din zonă. Totodată merită menționat faptul că acest drum are o importanță regională, asigurând legătura între șase localități din Regiunea Centru și drumurile naționale M14 Chișinău-Bălți și R1 Chișinău – Ungheni.

5. „Îmbunătățirea infrastructurii de turism de masă din regiunea Centru (Consiliul raional Nisporeni)”

Suma aprobată: prin decizia CNCDR nr. 1/17 din 27.01.2017 conform cererii de finanțare constituia 67 123 021,00 lei, iar suma solicitată din FNDR constituia 44 979 601,00 lei

Aplicant: Consiliul Raional Nisporeni

Valorificat din FNDR: 44 979 601,00 lei

Contribuția proprie: 47 248 766,92 lei

Perioada de executare a lucrărilor: iunie 2017 (conform Contractului de finanțare) – decembrie 2021 (conform actului de transmitere a bunurilor)

Perioada de asigurare a durabilității: conform Contractului de finanțare – 3 ani

Obiectivul general al proiectului constă în dezvoltarea potențialului turistic al regiunii, prin amenajarea unor atracții ale turismului cultural, religios și sportiv. Întru realizarea acestui obiectiv general, au fost identificate două obiective specifice și anume:

- Diversificarea formelor de turism în Regiunea Centru prin susținerea turismului de masă la obiectele culturale, religioase și sportive;
- Dezvoltarea potențialului turistic cultural, religios, sportiv, natural al RDC prin reabilitarea infrastructurii turismului de masă și echiparea Centrelor de Informare Turistică.

Activități planificate în cadrul proiectului (conform cererii de finanțare):

- Reconstrucția Centrului de Tineret și Sport din Nisporeni;
- Amenajarea parcului din satul Milești;
- Amenajarea parcului memorial ”A. Lăpușneanu” din satul Lăpușna;
- Dotarea Muzeului raional Nisporeni cu utilaj și echipament;
- Dotarea Muzeului raional Ungheni cu utilaj și echipament;
- Dotarea Muzeului raional Călărași cu utilaj și echipament;
- Dotarea Muzeului raional Hîncești cu utilaj și echipament;
- Dotarea Muzeului din Mănăstirea Vărzărești cu utilaj și echipament;
- Dotarea Muzeului din Lăpușna cu utilaj și echipament;
- Dotarea Muzeului din Milești cu utilaj și echipament;
- Panouri informative cu harta traseului;
- Instalarea de indicatoare rutiere pe traseu.

Activități realizate din cadrul proiectului:

- Reconstrucția Centrului de Tineret și Sport din Nisporeni;
- Amenajarea parcului din satul Milești.

Asigurarea durabilității proiectului:

Potrivit Notei informative privind Asigurarea durabilității obiectivului realizat în cadrul proiectului respectiv, elaborată de Consiliul Raional Nisporeni, pentru anul 2024 (ianuarie-decembrie) au fost realizate următoarele activități:

În anul 2023 a fost semnat contractul de comodat, pe o perioadă de 10 (zece) ani, între Consiliul raional Nisporeni (în calitate de Comodant) și Federația Moldovenească de Fotbal (în calitate de Comodatar), prin care Comodatarul se obligă să folosească obiectivul pentru desfășurarea activităților fotbalistice și organizarea evenimentelor sportive. În scopul respectării clauzelor contractuale, Federația Moldovenească de Fotbal (FMF) a realizat, pe parcursul anului 2024, următoarele activități:

- a) Au fost create condiții pentru organizarea și desfășurarea a 2 (două) cantonamente a membrilor Lotului Național al Federației de Haltere din Republica Moldova în perioada 25.02.2024-28.03.2024;
- b) Au fost amenajate camerele de hotel ale Complexului Sportiv Nisporeni, în scopul cazării arbitrilor și echipelor de peste hotarele R. Moldova, participante la turneul internațional de haltere, în perioada 23-25.05.2024;
- c) Au fost echipate vestiarele echipelor și a oficialilor responsabili, în scopul acreditării, de către UEFA (Uniunea Asociațiilor Europene de Fotbal) a stadionului și a bunei desfășurări a meciurilor organizate sub egida FMF și UEFA;
- d) Au fost efectuate lucrări de mentenanță și procurare a materialelor, pentru întreținerea gazonului natural;
- e) Au fost procurate echipamente tehnice pentru sala de conferință, terenul de joc și zona de ospitalitate, în scopul acreditării, de către UEFA (Uniunea Asociațiilor Europene de Fotbal) a stadionului și a bunei desfășurări a meciurilor organizate sub egida FMF și UEFA;
- f) Au fost efectuate lucrări de restabilire a învelișului din beton asfaltic;
- g) Au fost procurate porți mobile de fotbal de 7x2 m., cu profil din aluminiu, de mărimea 120x100 mm., cu plasă, inclusiv servicii de instalare;
- h) Au fost achitate servicii de demontare și montare a geamurilor din termopan;
- i) Au fost efectuate lucrări de reparație a scărilor din beton;
- j) Au fost asigurate serviciile de proiectare și executare mobilier pentru încăperi și birouri;
- k) Au fost asigurate serviciile de montare a peliculei UV protecție geamuri;
- l) A fost organizat meciul din cadrul Preliminariilor Campionatului European UEFA U-21, ediția 2024-2025, între selecționatele de tineret (U21) ale Moldovei și Suediei, din 10.09.2024;
- m) A fost procurat un generator insonorizat de energie electrică, în scopul asigurării bunei organizări a evenimentelor sportive;
- n) A fost procurat mobilierul necesar, pentru amenajarea vestiarelor și birourilor de lucru;
- o) A fost procurat covorul artificial pentru protecția gazonului natural și efectuate lucrări de mentenanță;

- p) A fost organizat meciul Irlanda – Moldova, din cadrul mini-turneului de calificare Sub-19 ani (U19) a Campionatului European, Grupa 7, în perioada 12-20.11.2024;
- q) A fost organizat mini-turneul de calificare pentru Campionatul European Sub-17 ani (U17), ediția 2024/2025, în perioada 23-29.10.2024. Meciurile care au avut loc la Complexul Sportiv Nisporeni sunt: Elveția – Moldova și Moldova – Muntenegru;
- r) Totodată, FMF a achitat, în 2024, suma de 2 962 170,17 mdl, în scopul: remunerării personalului; achitării serviciilor comunale; achitării lucrărilor de mentenanță a gazonului cu acoperire naturală; achitării lucrărilor de reparație; întreținerii complexului (achiziția de materiale și consumabile de uz casnic, etc.).

Capacitatea de operare și întreținere a Complexului este asigurată de 4 angajați care asigură buna administrare iar la necesitate sunt delegați și specialiști ai FMF pentru executarea lucrărilor specifice și organizatorice, întru desfășurarea evenimentelor sportive.

În ceea ce privește al doilea obiectiv din cadrul proiectului - parcul din satul Milești, r-nul Nisporeni, aceasta este funcțional și sunt luate toate măsurile pentru asigurarea sustenabilității acestuia. S-a constatat că parcul este bine întreținut; acesta a fost introdus într-un circuit turistic; primăria a adăugat careva elemente de decor suplimentare, în scopul atragerii vizitatorilor.

6. „Sporirea eficienței energetice a Liceului Teoretic Holercani din satul Holercani (Consiliul raional Dubăsari)”

Suma aprobată: prin Acordul de finanțare nr. 81216426 constituia 25 717 083,00 lei, sumă solicitată din surse UE prin intermediul GIZ

Aplicant: Consiliul Raional Dubăsari

Valorificat: 17 573 926,91 lei;

Contribuția proprie: 360 593,38 lei;

Perioada de executare a lucrărilor: septembrie 2020 – decembrie 2022

Perioada de asigurare a durabilității: conform Contractului de finanțare – 3 ani.

Proiectul a urmărit nemijlocit ca cetățenii din satul Holercani să aibă acces la servicii educaționale îmbunătățite.

Activități planificate și realizate în cadrul proiectului:

- Renovarea și eficientizarea clădirii Liceului Teoretic „Holercani”, din punct de vedere energetic;
- Reducerea consumului anual normat de energie și a emisiilor anuale normate de CO₂;
- Înlocuirea învelitorii acoperișului blocului B (sala sportivă);
- Înlocuirea sistemului de ventilare;
- Modernizarea blocurilor sanitare;
- Modernizarea cantinei;
- Sistematizarea pe verticală și amenajarea curții școlii;
- Instalarea sistemului fotovoltaic, capacitate de 10kw;
- Instalarea unui punct termic;

- Schimbarea tâmplăriei de ferestre și uși;
- Termoizolarea pereților exteriori;
- Iluminarea exterioară (LED).

Asigurarea durabilității proiectului:

Potrivit Notei informative privind Asigurarea durabilității obiectivului realizat în cadrul proiectului respectiv, elaborată de Consiliul Raional Dubăsari, pentru anul 2024 (ianuarie-decembrie) s-au desfășurat următoarele activități:

- 1) Instruirea angajaților din cadrul instituției cu privire la eficientizarea consumului de energie, regulile de menținere și funcționare corectă a sistemului de încălzire și ventilare – 3 instruiri;
- 2) Informarea elevilor cu privire la eficientizarea consumului de energie, regulile de menținere și funcționare corectă a sistemului de încălzire și ventilare – Orele de dirigenție în clasele I–XII, pe parcursul anului școlar;
- 3) Efectuarea analizei consumului lunar de energie electrică, gaze naturale și apă – Registrul de evidență, completat lunar;
- 4) Verificarea vizuală pentru prevenirea degradării sistemului fotovoltaic și cel electric – contoare electrice, corpurile de iluminat, prizele și întrerupătoarele – Registrul de evidență, completat lunar;
- 5) Inspectarea și verificarea echipamentelor sistemului de ventilare a punctului termic (pompe, sistemului automatic) și a sistemului de încălzire (cazane, țevi, calorifere și termostate) – Registrul de evidență, completat lunar;

Ca urmare a vizitei de monitorizare din data de 29.02.2024 au fost stabilite următoarele:

- 1) Obiecțiile prezentate în notele informative nr. 105 din 16.10.2023 și nr. 128 din 01.12.2023, au fost înlăturate aproape în totalitate, cu excepția sălii de sport, unde nu au fost înlocuite regulatoarele deteriorate de la calorifere, iar țevile nu au fost fixate temeinic;
 - 2) Racordarea cu ANRE așa și nu a fost efectuată, respectiv energia electrică produsă de sistemul fotovoltaic nu poate fi utilizată;
 - 3) Nu a fost întocmit contractul de furnizare a energiei electrice, produse de sistemul fotovoltaic;
- ADR Centru a solicitat o Notă informativă din partea directorului LT „Holercani”, cu privire la neregulile și deteriorările care au mai rămas de înlăturat și sesizarea operatorului economic, în scopul înlăturării obiecțiilor sus-menționate, dar alte note informative, în acest sens, n-au fost prezentate.

7. „Sporirea eficienței energetice a Liceului Teoretic „Ion Vatamanu” din mun. Strășeni”

Suma aprobată: prin Acordul de finanțare nr. 81216426 constituia 20 129 130,00 lei, sumă solicitată din surse UE prin intermediul GIZ

Aplicant: Consiliul Raional Strășeni

Valorificat: 29 180 008,18 lei

Contribuția proprie: 2 060 000,00 lei

Perioada de executare a lucrărilor: decembrie 2020 – decembrie 2022

Perioada de asigurare a durabilității: conform Contractului de finanțare – 3 ani

Obiectivul general al proiectului constă în îmbunătățirea eficienței energetice în Liceul Teoretic „Ion Vatamanu” din mun. Strășeni.

Activități planificate și realizate din cadrul proiectului:

- Crearea de condiții mai bune de muncă și studii pentru angajați și elevi;
- Promovarea eficienței energetice de către profesori, elevi, părinți și reprezentanții APL-urilor din raionul Strășeni;
- Consolidarea capacităților APL și ale reprezentanților Liceului Teoretic „Ion Vatamanu” în domeniul eficienței energetice;
- Renovarea și eficientizarea clădirii Liceului Teoretic „Ion Vatamanu”, din punct de vedere energetic;
- Reducerea consumului anual normat de energie și a emisiilor anuale normate de CO₂;
- Înlocuirea învelitorii acoperișului blocului A;
- Înlocuirea sistemului de ventilare;
- Modernizarea blocurilor sanitare;
- Modernizarea cantinei;
- Sistematizarea pe verticală și amenajarea curții școlii;
- Iluminarea exterioară (LED);
- Termoizolarea pereților, acoperișurilor plate existente;
- Instalarea sistemului fotovoltaic, capacitate de 10kw;
- Schimbarea tâmplăriei de ferestre și uși.

Asigurarea durabilității proiectului:

Potrivit Notei informative privind Asigurarea durabilității obiectivului realizat în cadrul proiectului respectiv, elaborată de Consiliul Raional Strășeni, pentru anul 2024 (ianuarie-decembrie) și ca urmare a vizitei de monitorizare efectuată la data de 12.06.2024 în cadrul proiectului „Sporirea eficienței energetice a Liceului Teoretic „Ion Vatamanu” din municipiul Strășeni, aflat în perioada de asigurare a durabilității (2022-2025) au fost constatate următoarele:

- 1) Au fost elaborate „Planul de prevenire, localizare și lichidare a situației de avariere la gazoduct și utilajul de gaze” și „Planul de acțiuni cu privire la lucrările de întreținere, mentenanță și reparații curente a instalațiilor electrice pentru anul de studii 2024-2025”;
- 2) A fost aprobat Graficul lucrărilor de mentenanță și reparații a echipamentelor și instalațiilor electrice în liceu;
- 3) Anual, înainte de începerea perioadei de încălzire este contractată compania de prestare a serviciului de verificare și mentenanță a cazanelor pe gaze naturale și a sistemului de încălzire. Contractul nr. 13 din octombrie 2024. „Termodal Grup” S. R. L. a prezentat Actul de îndeplinire a lucrărilor de deservire a cazangeriei;
- 4) În baza ordinului nr. 56 din 07.10.2024, responsabil de gospodăria electrică în Instituția Publică Liceul Teoretic „Ion Vatamanu”, a fost numit d-l Semenovici Victor;
- 5) În normele de personal pentru instituțiile publice de învățământ primar și secundar nu se regăsesc unitățile de Inginer tehnic, responsabil de gaze, electrician;

- 6) În ianuarie 2024 a fost instruit personalul neelectrotehnic la grupa I de electrosecuritate. Instrucțiunile respective se efectuează anual, în luna ianuarie;
- 7) La ieșirea din sala de sport, pentru cazuri de situații excepționale a fost construită o anexă, care are menirea de a proteja de inundații lucrările efectuate în cadrul Proiectului de Eficiență Energetică;
- 8) A fost întocmită o bază de date în care, lunar, este dusă evidența consumului de energie electrică, gaze și apă, dar și a cheltuielilor suportate de instituție.
- 9) În scopul economisirii resurselor energetice, în fiecare clasă activează echipa de management energetic;
- 10) Sistemul fotovoltaic instalat nu este funcțional, deoarece n-a fost conectat la locul de producere. În acest sens, nu a fost contractată compania care să presteze serviciul de mentenanță anuală a sistemului fotovoltaic. A fost solicitat Directorului instituției să grăbească acest proces pentru ca instituția să poată beneficia de optimizarea cheltuielilor la energia electrică;
- 11) Au fost depistate deteriorări ale tavanului din zona tehnică, a peretelui de susținere din curtea școlii și a tavanului din zona de cantină. În acest sens, din februarie 2024, au fost făcute mai multe solicitări către agentul economic, în scopul înlăturării neregularităților care, până în prezent, nu au fost lichidate. A fost solicitat Consiliul raional Strășeni și Liceului să sesizeze agentul economic pentru înlăturarea deteriorărilor în temeiul garanției de bună execuție. Punctul termic și anexa la cantină, care sunt inundate, în timpul precipitațiilor, din motivul lucrărilor necalitative la acoperiș efectuate în cadrul Proiectului de Eficiență Energetică, rămâne o problemă actuală.

8. „Sporirea eficienței energetice a Liceului Teoretic „Mihai Eminescu” din mun. Ungheni”

Suma aprobată: prin Acordul de finanțare nr. 81216426 constituia 56 233 191,00 lei, sumă solicitată din surse UE prin intermediul GIZ

Aplicant: Consiliul Raional Ungheni

Valorificat: 61 896 189,22 lei

Contribuția proprie: 1 226 448,00 lei

Perioada de executare a lucrărilor: noiembrie 2020 – decembrie 2022

Perioada de asigurare a durabilității: conform Contractului de finanțare – 3 ani

Obiectivul general al proiectului constă în îmbunătățirea eficienței energetice în Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” din mun. Ungheni.

Activități planificate și realizate în cadrul proiectului:

- Crearea de condiții mai bune de muncă și studii pentru angajați și elevi;
- Promovarea eficienței energetice de către profesori, elevi, părinți și reprezentanții APL-urilor din raionul Ungheni;
- Consolidarea capacităților APL-urilor din raionul Ungheni și ale reprezentanților Liceului Teoretic „Mihai Eminescu” în domeniul eficienței energetice;

- Renovarea și eficientizarea clădirii Liceului Teoretic „Mihai Eminescu”, din punct de vedere energetic;
- Reducerea consumului anual normat de energie și a emisiilor anuale normate de CO₂;
- Termoizolarea anvelopei clădirii (pereților, planșeului, subsolului, acoperișului);
- Înlocuirea învelitorii acoperișurilor;
- Instalarea sistemului de ventilare cu recuperarea căldurii;
- Modernizarea blocurilor sanitare;
- Modernizarea cantinei și dotarea acesteia cu utilaj eficient energetic;
- Sistematizarea pe verticală și amenajarea curții școlii;
- Iluminarea exterioară (LED);
- Instalarea sistemului fotovoltaic, capacitate de 10kw;
- Schimbarea tâmplăriei de ferestre și uși;
- Asigurarea accesului în instituție a persoanelor cu dezabilități locomotorii.

Asigurarea durabilității proiectului:

Potrivit Notei informative privind Asigurarea durabilității obiectivului realizat în cadrul proiectului respectiv, elaborate de Consiliul Raional Ungheni, pentru anul 2024 (ianuarie-decembrie) și ca urmare a vizitei de monitorizare efectuată la data de 12.06.2024 în cadrul proiectului „Sporirea eficienței energetice a Liceului Teoretic „Mihai Eminescu” din municipiul Ungheni, aflat în perioada de asigurare a durabilității (2022-2025) au fost constatate următoarele:

Sporirea eficienței energetice a Liceului Teoretic „Mihai Eminescu” din mun. Ungheni este un proiect model implementat de ADR Centru din perspectiva celor implementate dar și din punct de vedere a sustenabilității acestui proiect. Toate lucrările au fost efectuate calitativ și durabil. Cantina nou creată din instituție este funcțională și deservește întreg efectivul de elevi, profesori și cadre auxiliare. Panourile fotovoltaice sunt puse în funcțiune și contribuie semnificativ la optimizarea cheltuielilor instituției. Conducerea instituției contribuie la dezvoltare prin identificarea și implementarea de noi proiecte și investiții.

Pe bază permanentă sunt monitorizate sistemul fotovoltaic, sistemul de ventilare și încălzire. Periodic sunt desfășurate ședințe de informare pentru elevi, profesori și personalul tehnic în ceea ce privește eficiența energetică și se organizează diverse concursuri tematice.

9. „Sporirea eficienței energetice a Liceului Teoretic „Alexei Mateevici” din or. Șoldănești”

Suma aprobată: prin Acordul de finanțare nr. 81216426 constituia 58 061 676,71 lei, sumă solicitată din surse UE prin intermediul GIZ

Aplicant: Consiliul Raional Șoldănești

Valorificat: 58 061 676,71 lei

Perioada de executare a lucrărilor: iulie 2021 – decembrie 2023

Perioada de asigurare a durabilității: conform Contractului de finanțare – 3 ani

Obiectivul general al proiectului constă în îmbunătățirea eficienței energetice în Liceul Teoretic „Alexei Mateevici” din or. Șoldănești.

Activități planificate și realizate în cadrul proiectului:

- Crearea de condiții mai bune de muncă și studii pentru angajați și elevi;
- Promovarea eficienței energetice de către profesori, elevi, părinți și reprezentanții APL-urilor din or. Șoldănești;
- Consolidarea capacităților APL-urilor din or. Șoldănești și ale reprezentanților Liceului Teoretic „Alexei Mateevici” în domeniul eficienței energetice;
- Renovarea și eficientizarea clădirii Liceului Teoretic „Alexei Mateevici”, din punct de vedere energetic;
- Reducerea consumului anual normat de energie și a emisiilor anuale normate de CO₂;
- Termoizolarea anvelopei clădirii (pereților, planșeului, subsolului, acoperișului);
- Înlocuirea învelitorii acoperișurilor;
- Instalarea sistemului de ventilare cu recuperarea căldurii;
- Modernizarea blocurilor sanitare;
- Modernizarea cantinei și dotarea acesteia cu utilaj eficient energetic;
- Sistematizarea pe verticală și amenajarea curții școlii;
- Iluminarea exterioară (LED);
- Instalarea sistemului fotovoltaic, capacitate de 10kw;
- Schimbarea tâmplăriei de ferestre și uși;
- Asigurarea accesului în instituție a persoanelor cu dizabilități locomotorii.

Asigurarea durabilității proiectului:

Potrivit Notei informative privind Asigurarea durabilității obiectivului realizat în cadrul proiectului respectiv, elaborată de Consiliul Raional Șoldănești, pentru anul 2024 (ianuarie-decembrie) și ca urmare a vizitei de lucru din data de 14.06.2024, au fost constatate următoarele:

- 1) În instituție au avut loc activități de sensibilizare a elevilor, părinților și angajaților din liceu despre necesitatea păstrării bunurilor materiale și semnarea acordului de despăgubire a bunurilor materiale deteriorate intenționat și neintenționat. Au avut loc 2 Ședințe generale ale părinților, în luna mai și octombrie 2024;
- 2) În instituție au avut loc activități de sensibilizare a comunității școlare despre importanța eficienței energetice: concurs de desene, ore ecologice în cadrul lecțiilor de ecologie și dezvoltare personală;
- 3) Proiecte STEAM.
Implicarea elevilor clasei a XI-a în Proiectul Național „Verde Play” și elaborarea, de către aceștia a Proiectului Școlar STEAM „**INOVAȚIE**” (inteligență, noutate, oportunitate, viață, algoritm, tehnologie, implicare, ecologie) **Protecția mediului ambiant și sănătății umane prin identificarea metodelor de conservare a energiei în Instituția Publică Liceul Teoretic „A. Mateevici”, or. Șoldănești.**
Proiect STEAM în clasele a V-a „**Localitatea ecologică**”. Elevii au elaborat, din materiale reciclabile, case moderne, ecologice, cu suport de energie verde;
- 4) Au fost atestați 3 angajați în calitate de operatori ai centralei termice;

- 5) A fost elaborat un Proiect tehnic ce prevedea unele modificări ale sistemului de încălzire. Astfel, 2 cazane vechi, deteriorate, cu o exploatare de peste 14 ani, au fost înlocuite cu alte 2 cazane noi, de oțel, pe gaz, achiziționate în temeiul Deciziilor CR Șoldănești nr. 4 din 30.05.2024, respectiv nr. 6-15 din 10.12.2024 „Cu privire la alocarea mijloacelor financiare din componenta raională”;
- 6) Au fost făcute inscripții cu referire la economisirea energiei la intrarea în liceu și în holuri;
- 7) Au fost organizate 2 expoziții de lucrări ale elevilor, din material reciclabil;
- 8) A fost instalată, în interiorul instituției, o urnă pentru colectarea separată a deșeurilor, în loc distinct;
- 9) A fost numit Responsabilul de securitatea energetică;
- 10) Sistemul energetic al liceului nu a fost racordat la sistemul central. Motivul acestei tergiversări va fi identificat și soluționat în cadrul unei ședințe comune cu companiile care au fost responsabile de implementarea proiectului.
- 11) Nu a fost pus în funcțiune sistemul fotovoltaic, în acest sens ADR Centru a expediat un demers către SA „Red Nord” cu solicitarea de a acorda suport liceului.
- 12) Au fost alocate mijloace financiare din componenta raională, pentru serviciile de elaborare a **Proiectului de interconectare a sistemului fotovoltaic.**

Concluzie: Racordarea sistemului energetic al liceului, la sistemul energetic central nu s-a reușit, până la finele anului 2024. Drept urmare, cantina școlară nu funcționează; elevii sunt alimentați la pachet; în blocurile DEFG nu funcționează ventilarea, semnalizarea, internetul; Nu sunt conectate panourile solare.

10. „Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare în orașul Călărași”

Suma aprobată: prin Acordul de finanțare nr. 81216426 constituia 78 766 695,00 lei, sumă solicitată din surse UE prin intermediul GIZ

Aplicant: primăria orașului Călărași

Valorificat: 32 955 693,38 lei;

Perioada de executare a lucrărilor: decembrie 2017 – decembrie 2020

Perioada de asigurare a durabilității: conform Contractului de finanțare – 3 ani

Proiectul a urmărit nemijlocit asigurarea accesului locuitorilor orașului Călărași la servicii îmbunătățite de alimentare cu apă și canalizare.

Activități planificate și realizate din cadrul proiectului:

- Conectarea a 9300 cetățeni la sistemul de aprovizionare cu apă și a cca 7500 cetățeni – la sistemul de canalizare;
- Reabilitarea a 13,7 km. de rețele de apeduct;
- Reabilitarea a 4,6 km. de rețele de canalizare;
- Extinderea rețelei de apeduct cu 4,1 km;
- Construirea unei stații de tratare a apei;

- Îmbunătățirea calității apei;
- Consolidarea capacităților operatorului din Călărași, pentru gestionarea eficientă a serviciilor îmbunătățite.

Asigurarea durabilității proiectului:

Potrivit Notei informative privind Asigurarea durabilității obiectivului realizat în cadrul proiectului respectiv, elaborată de primăria orașului Călărași, pentru anul 2024 (ianuarie-decembrie) s-au desfășurat următoarele activități:

- 1) Din bugetul Primăriei orașului Călărași:
 - a) Lucrări de reconstrucție, reconectare a apeductului către grădinița „Lăstărel”;
 - b) Servicii de proiectare a canalizării în sectorul „Podiș” și pe stradela I Frăției;
 - c) Servicii de actualizare și verificare a devizului de cheltuieli pentru extinderea rețelei de canalizare în partea de nord-est a or. Călărași;
 - d) A fost extinsă rețeaua de apeduct pe str. C. Stamati;
 - e) Subvenții de 305 000,00 mdl acordate Gospodăriei Comunal-Locative pentru compensarea tarifului la apă;
 - f) Reparația sistemului de canalizare exterioară la Stadionul orașenesc;
 - g) În anul 2024, au fost executate lucrări în valoare de 2 630 400,00 lei
- 2) În cadrul Gospodăriei Comunal-Locative:
 - a) Procurare/instalare pompă Dreno;
 - b) Panou de comandă XTREMEI-T/10HP;
 - c) Au fost procurate și instalate pompele la sondele nr. 3, 5 și 12;
 - d) Au fost procurate și instalate 2 stații de dozare pentru efectuarea procesului de clorinare și tratare a apei;
 - e) Au fost achiziționate: 1 generator de curent pe benzină; 1 Excavator Holland CLB208;
 - f) Au fost efectuate lucrări de reparații a utilajelor; la rețeaua de la FA 12; la stația de epurare; la rețeaua de apeduct;
 - g) Au fost întreținute și dezinfectate lunar bazine de apă;
 - h) Au fost efectuate 5 analize privind calitatea apei;

Per total, în 2024, Gospodăria Comunal-Locativă a achiziționat utilaje și a executat lucrări în valoare de 821 507,60 mdl
- 3) Transmitere active cu titlu gratuit de la Primăria or. Călărași, în cadrul Proiectului „Cooperarea Intermunicipală pentru îmbunătățirea serviciului intercomunal de distribuție a apei în comunitățile Călărași, Nișcani și Tuzara” – dotare cu contoare inteligente pentru 3100 gospodării. Contoare de apă 2280 buc.+cuplu pentru contor.
- 4) Total cheltuieli de întreținere și dezvoltare a sistemului de apă și canalizare, în or. Călărași – 3 451 907,60 mdl.

11. „Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare în municipiul Ungheni”

Suma aprobată: prin Acordul de finanțare nr. 81216426 constituia 63 279 216,00 lei, sumă solicitată din surse UE prin intermediul GIZ

Aplicant: primăria municipiului Ungheni

Valorificat: 55 436 737,00 lei

Perioada de executare a lucrărilor: decembrie 2020 – decembrie 2022

Perioada de asigurare a durabilității: conform Contractului de finanțare – 3 ani

Obiectivul general al proiectului constă în asigurarea accesului locuitorilor municipiului Ungheni la servicii îmbunătățite de alimentare cu apă și canalizare.

Activități planificate și realizate din cadrul proiectului:

- Conectarea a 750 cetățeni la sistemul de aprovizionare cu apă și a cca 1500 cetățeni – la sistemul de canalizare;
- Reabilitarea/construirea a 19,7 km. de rețele de apeduct;
- Extinderea rețelei de canalizare cu 7,38 km;
- Construirea a 3 stații de pompare a apei uzate;
- Consolidarea capacităților operatorului de apă, pentru gestionarea eficientă a serviciilor îmbunătățite.

Asigurarea durabilității proiectului:

Potrivit Notei informative privind Asigurarea durabilității obiectivului realizat în cadrul proiectului respectiv, elaborată de primăria municipiului Ungheni, pentru anul 2024 (ianuarie-decembrie) s-au desfășurat următoarele activități:

1) La capitolul „Îmbunătățirea cooperării dintre APL și ÎM Apă-Canal Ungheni”:

În luna aprilie și mai au avut loc Ședințe ale Comitetului Director Local, cu participarea reprezentanților CR Ungheni, ai Primăriei Ungheni, ai GIZ, ai ADR Centru și ai ÎM Apă-Canal Ungheni. S-a discutat despre continuarea monitorizării planului de măsuri pentru asigurarea durabilității proiectului.

La data de 24.10.2024, în incinta Primăriei mun. Ungheni, a avut loc ședința cu participarea reprezentanților primăriei mun. Ungheni, Consiliului raional Ungheni și Apă Canal Ungheni S. R. L., în cadrul căreia s-a discutat despre exploatarea și mentenanța rețelelor de alimentare cu apă și canalizare.

Per total, în 2024 au avut loc 4 ședințe de lucru privind continuitatea procedurii de regionalizare a serviciului AAC;

2) La capitolul „Investiții în optimizarea infrastructurii pentru prestarea serviciilor AAC”:

În 2024, Operatorul nu a instalat nici un contor cu citire de la distanță;

La sfârșitul anului 2024 s-a început implementarea sistemului SCADA la STA, la 9 stații de ridicare a presiunii apei potabile și la 4 stații de pompare a apelor uzate. Finalizarea implementării sistemului SCADA este preconizată la finele lunii februarie 2025;

Pe parcursul anului 2024, parcul de automobile a suportat câteva îmbunătățiri. Astfel, la moment, parcul este dotat cu următoarele autospeciale:

- 2 mașini de vidajare;
- 1 mașină specializată pentru intervenții și avarii;
- 1 tractor cu remorcă;
- 1 mini excavator. cu remorcă de transport;
- 1 excavator.

3) La capitolul „Monitorizarea serviciilor” s-a lucrat la următorii indicatori:

- Nr. km sistem de canalizare extins în oraș:
În perioada de referință au fost construiți 11,69 km de rețele de canalizare în trei cartiere ale orașului;
- Nr. documente elaborate despre datele statistice actualizate privind accesul la serviciile AAC din mun. Ungheni și comuna Zagarancea:
În perioada 01.01.2024 – 31.12.2024 au fost încheiate 46 contracte noi privind conectarea primară a consumatorilor casnici la serviciile de alimentare cu apă și canalizare și 27 agenți economici;
- Menținerea evidenței și mediatizarea calității apei potabile:
La finele fiecărei luni, pe site-ul oficial al întreprinderii este publicată informația privind calitatea apei potabile, distribuită în rețea. Analiza apei este efectuată de către laboratorul Stației de tratare, care zilnic se deplasează la toate cele 7 puncte critice din rețea, unde prelevează probe de apă. Datele obținute sunt notate zilnic în Registrul special al Întreprinderii;
- Nr. postări/ informații distribuite privind asigurarea transparenței serviciilor publice de aprovizionare cu apă și canalizare:
Toate noutățile și anunțurile, care vizează consumatorii, sunt publicate pe pagina de facebook, site-ul oficial al întreprinderii, apoi ulterior sunt preluate și republicate pe pagina de facebook a Primăriei mun. Ungheni, cât și pe alte pagini ale altor agenții de informare locală. De la începutul anului, pe pagina de facebook a Întreprinderii Municipale „Apă – Canal Ungheni” S. R. L. au fost publicate 44 anunțuri;
- Nr. postări/ informarea cetățenilor privind folosirea rațională a apei și serviciilor prestate:
La fel, pe pagina de facebook a întreprinderii, site-ul web, cât și verbal, consumatorii sunt înștiințați despre folosirea rațională a apei, cât și despre menținerea în stare funcțională/protecție a sistemului de canalizare interior și exterior;
- Nr. documente privind aprobarea tarifelor distincte pentru prestarea serviciilor AAC:

La 01.06.2024, S. R. L. „Apă – Canal Ungheni” a solicitat de la ANRE, ajustarea tarifelor distincte pentru prestarea serviciilor AAC, prezentând fișa de fundamentare pentru determinarea tarifelor la serviciile AAC, însoțită de 14 anexe. După examinarea documentelor, ANRE a ajustat tariful distinct pentru prestarea serviciilor de AAC consumatorilor casnici;

- 4) La capitolul „Monitorizarea regională a „Apă – Canal Ungheni” S. R. L.”, s-a lucrat la procedura de reorganizare prin transformare a Întreprinderii Municipale „Apă – Canal” din Ungheni, în Societate cu Răspundere Limitată „Apă – Canal Ungheni”;
- 5) În vederea pregătirii pentru sezonul toamnă–iarnă, au loc vizite de teren săptămânale.

12. „Construcția Complexului Turistic Sportiv în Costești”

Suma aprobată: prin decizia CNCDR nr. 1/17 din 27.01.2017 conform cererii de finanțare constituia 32 410 000,00 lei, sumă solicitată în totalitate din FNDR

Aplicant: Primăria Costești

Valorificat din FNDR: 22 500 000,00 lei;

Contribuția proprie (conform cererii de finanțare): 3 915 944.70 lei

Perioada de executare a lucrărilor: aprilie 2017 – august 2023

Perioada de asigurare a durabilității: conform Contractului de finanțare – 3 ani

Proiectul a urmărit nemijlocit Dezvoltarea turismului sportiv prin organizarea competițiilor sportive, atragerea turiștilor și tineretului în activități sportive de nivel regional, național și internațional.

Activități planificate și realizate în cadrul proiectului:

- Construcția Centrului Sportiv Turistic în satul Costești;
- Identificarea obiectelor turistice sportive regionale și elaborarea Ghidului Turistic Sportiv;
- Organizarea și desfășurarea competițiilor sportive, conștientizarea populației privind modul sănătos de viață

Asigurarea durabilității proiectului:

Potrivit Notei informative privind Asigurarea durabilității obiectivului realizat în cadrul proiectului respectiv, elaborată de primăria satului Costești, pentru anul 2024 (ianuarie-decembrie) s-au desfășurat următoarele activități:

Lucrările de construcții în cadrul proiectului au fost finalizate în anul 2023. Bunurile obținute în urma implementării proiectului au fost transmise în posesia beneficiarilor finali, care vor asigura evidența și integritatea acestor bunuri, precum și exploatarea lor eficientă și diligentă, exclusiv conform destinației și scopurilor prevăzute în proiect.

Ca urmare a vizitei de monitorizare, efectuată la data de 24.05.2024, după aproximativ jumătate de an de la finisarea proiectului, au fost constatate următoarele:

- 1) Peretele Blocului 1 (administrativ), pe interior, a fost prelucrat, încercându-se a înlătura urma fisurii prin fugare și vopsire repetată a peretelui, însă fisura din perete a rămas observabilă;
- 2) Elementele de decor din jurul gardului stadionului nu au fost lipite temeinic, respectiv se țin slab, sau chiar cad la o simplă atingere a acestora. Necesită a fi lipite din nou;
- 3) Bordura de lângă canalul de scurgere, la intrarea pe stadion este dezbatută (se anexează poza
- 4) La căminele de vizită a căzut tencuiala, ceea ce slăbește construcțiile respective. Necesită a fi tencuite din nou cu un mortar calitativ, pentru a nu se deteriora;
- 5) Blocul sanitar nu funcționează. Necesită a fi înlăturate motivele și pus în funcțiune, pentru buna funcționare a complexului;
- 6) Lipsește panoul informativ, achiziționat și plasat de către ADR Centru, de la poarta de intrare pe stadion.

În conformitate cu planul de acțiuni privind asigurarea durabilității au fost realizate următoarele:

- 1) La finele construcției complexului turistic sportiv, primăria satului Costești, ca beneficiar, a luat la balanța primăriei acest centru, ca instituție publică cu orientare și activități sportive. La elaborarea bugetului anual local au fost alocate resurse financiare pentru întreținerea centrului pe tot parcursul anului, întreținerea personalului angajat în acest centru. Banii acumulați din prestarea serviciilor sunt și vor fi orientați spre dezvoltarea infrastructurii și serviciilor complexului turistic sportiv.
- 2) Pentru a asigura cu cazare turiștii, primăria s-a asociat cu Complexul Turistic Costești, care garantează spațiu suficient pentru cazarea sportivilor și oaspeților în cadrul diferitor campionate. Pensiunea turistică Turnul Alb din satul Costești, deasemenea este disponibilă în a oferi spațiu pentru cazare. Astfel, aceste hoteluri vor oferi pentru turiști și oaspeți ocazia să petreacă mai mult timp în această zonă, vizitând și alte obiective turistice din zona centru.
- 3) Cu scopul întreținerii corespunzătoare a edificiului Complexului turistic-sportiv Costești, prin Decizia Consiliului sătesc Costești nr. 4/5-1 din 03.05.2024 s-a decis transmiterea acestuia în gestiunea Școlii Sportive pentru Copii și Tineret (SSCT) Costești, inclusiv cheltuielile curente de întreținere, care vor fi efectuate din contul SSCT Costești;
- 4) A fost instalată o construcție modulară sanitară – 18 m² cu două despărțituri – grup sanitar de exterior pentru spectatori;
- 5) A fost reparat pavajul – plăcile defecte;
- 6) Sunt efectuate regulat lucrări de menținere în stare funcțională a covorului sintetic;
- 7) A fost instalat sistemul de supraveghere video a edificiului;
- 8) Edificiul Complexului turistic sportiv Costești a fost conectat la sistemul de gaze naturale și apeduct;

Surse: (Cererile de finanțare ale proiectelor, Rapoartele trimestriale ale proiectelor; Planurile de asigurare a durabilității; notele informative de la beneficiarii finali precum și alte informații anexate la note).

**Cu respect,
Director ADR Centru**

Ion PÎNZARI